

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (andra avdelningen)
den 14 december 1995 *

I mål T-285/94,

Fred Pfloeschner, tidigare tjänsteman vid Europeiska gemenskapernas kommission, bosatt i Genève (Schweiz), företrädd av Georges Vandersanden, advokat i Bryssel, med delgivningsadress i Luxemburg hos Fiduciaire Myson S.A. R. L., 1, rue Glesener,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av Joseph Griesmar, juridisk rådgivare, och under det muntliga förfarandet av Ana Maria Alves Vieira, vid rättstjänsten, båda i egenskap av ombud, biträdda av Denis Waelbrock, advokat i Bryssel, med delgivningsadress i Luxemburg hos Carlos Gómez de la Cruz, rättstjänsten, Centre Wagner, Kirchberg,

svarande,

* Rättegångsspråk: franska.

med stöd av

Europeiska unionens råd, företrätt av Yves Cretien, juridisk rådgivare, och Diego Canga Fano, vid rättstjänsten, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg hos Bruno Eynard, generaldirektör vid rättstjänsten vid Europeiska investeringsbanken, 100, boulevard Adenauer,

intervenient,

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut i besked avseende sökandens avgångspension för december månad 1993, i den mån som korrigeringskoefficienten 100 därvid tillämpas, vilken talan syftar till att förstainstansrätten skall förelägga kommissionen att vidta alla rättsliga åtgärder som föranleds av domen såväl i fråga om avgångspension som efterlevandepension,

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (andra avdelningen)

sammansatt av B. Vesterdorf, ordförande, D.P.M. Barrington och A. Saggio, domare,

justitiesekreterare: J. Palacio González, byrådirektör,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter muntligt förfarande den 15 september 1995,

följande

Dom

Bakgrund och förfarande

1 Fred Pfloeschner, schweizisk medborgare, var tidigare tjänsteman vid kommissionen. Han anställdes som tolk den 16 januari 1958 och tjänstgjorde fram till pensionen den 31 juli 1993.

2 Från och med augusti månad 1993 uppbar han en avgångspension. Vid den tidpunkten hade han redan rätt till en efterlevandepension eftersom han år 1968 förlorat sin hustru, som var tjänsteman vid rådet.

3 I den förklaring som han gjorde den 24 juni 1993, före utbetalningen av avgångspensionen, förklarade sökanden att han var bosatt i Bryssel i Belgien och att han sedan skulle flytta till Schweiz (punkt a i hans förklaring).

4 Kommissionen beslöt i sitt ”yttrande om fastställelse av rätt till avgångspension” av den 2 augusti 1993 att den pension som Fred Pfloeschner borde åtnjuta skulle utbetalas i Bryssel och att den korrigeringskoefficient som fastställts för Belgien skulle tillämpas på den (punkt 7 i kapitel C, ”tillägg och avdrag”).

- 5 Genom en skrivelse av den 26 oktober 1993, riktad till generaldirektören för personal och administration vid kommissionen, vidarebefordrade sökanden adressen till sin nya bostad i Schweiz och begärde att kommissionen skulle ändra det ovan nämnda yttrandet av den 2 augusti 1993, både i fråga om orten för utbetalningen av de pensioner som han hade rätt till och den korrigeringskoefficient som tillämpades på dessa.
- 6 Genom ett beslut av den 10 november 1993 beslutade direktoratet för personal och administration vid generalsekretariatet för rådet vissa ändringar avseende dels Fred Pfloeschners adress och bankkonto, dels i vilken valuta som efterlevandepensionen skulle utbetalas till honom. Bland annat beslöts att eftersom "den pensionsberättigade förklarar att han bosätter sig i ett tredje land (Schweiz), ... (bör) korrigeringskoefficienten 100 tillämpas på pensionen". Detta beslut sändes till kommissionens avdelning för pensioner och kontakter med tidigare anställda och en kopia sändes även till sökanden.
- 7 Genom sitt "yttrande om ändring nr 1 av yttrandet av den 2 augusti 1993 om fastställelse av rätt till avgångspension" av den 1 december 1993 meddelade kommissionen sökanden de ändringar som hade skett i fastställelsen av hans rättigheter samt påpekade att detta yttrande utgjorde beslut.
- 8 Den 3 januari 1994 erhöll sökanden sina besked om avgångspension och efterlevandepension för december månad 1993. Det framgår av dessa besked att korrigeringskoefficienten 100 har tillämpats för beräkningen av dessa pensioner.
- 9 Den 2 februari 1994 inkom sökanden med ett klagomål enligt artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna för tjänstemännen i Europeiska gemenskaperna (nedan kallade "föreskrifterna"). Kommissionen avslög detta klagomål genom ett beslut av den 20 juni 1994.

- 10 Det är under dessa omständigheter som sökanden genom en ansökan som inkom den 14 september 1994 har väckt denna talan.
- 11 Genom en ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 16 januari 1995 ansökte rådet om att få intervensera till stöd för svarandens yrkanden. Genom ett beslut av den 22 februari 1995 biföll ordföranden på förstainstansrättens andra avdelning interventionsansökan.
- 12 Efter referentens rapport har förstainstansrätten beslutat att inleda det muntliga förfarandet utan att dessförinnan vidta åtgärder för bevisupptagning. Det muntliga förfarandet ägde rum den 15 september 1995.

Parternas yrkanden

- 13 Sökanden har yrkat att rätten skall

- förklara att talan kan upptas till prövning och att den har saklig grund,
- till följd därav ogiltigförklara beskedet om sökandens avgångspension för december månad 1993 i den mån som korrigeringskoefficienten 100 tillämpas för Schweiz, eftersom sökanden, som är schweizisk medborgare, har återvänt till sitt land för att där gå i pension,
- förelägga kommissionen att vidta alla rättsliga åtgärder som föranleds därav avseende utbetalningen av såväl avgångspensionen som efterlevande-pensionen,

— förordna att en dröjsmålsränta om åtta procent skall utgå på upplupna utestående fordringar,

— förplikta svaranden att ersätta rättegångskostnaderna.

14 Svaranden har yrkat att rätten skall

— avvisa talan vad beträffar det andra yrkandet och i övrigt ogilla den,

— förplikta sökanden att bära sina rättegångskostnader.

15 Intervenienten har yrkat att rätten skall

— avvisa talan vad beträffar det andra yrkandet och i övrigt ogilla den,

— förplikta sökanden att bära sina rättegångskostnader.

Frågan om talan kan upptas till prövning

16 Kommissionen och intervenienten bestrider att yrkandet att förstainstansrätten skall förelägga kommissionen att ”vidta alla rättsliga åtgärder som föranleds (av att den omtvistade rättsakten ogiltigförklarats) avseende utbetalningen av såväl avgångspensionen som efterlevandepensionen” kan upptas till prövning.

Parternas argument

- 17 Kommissionen har bestritt att sökandens yrkande att förstainstansrätten skall förelägga kommissionen att ”vidta alla rättsliga åtgärder som föranleds (av att den omtvistade rättsakten ogiltigförklarats) avseende utbetalningen av såväl avgångspensionen som efterlevandepensionen” kan upptas till prövning. Kommissionen åberopar därför enbart en grund som avser att den domstol vid vilken talan har väckts saknar behörighet.
- 18 Svaranden har gjort gällande att det är fast rättspraxis att gemenskapernas domstolar inte kan, utan att inkräkta på förvaltningsmyndighetens företrädesrätt, rikta förelägganden till en gemenskapsinstitution. Svaranden har i detta hänseende hänvisat till både förstainstansrättens dom av den 27 juni 1991, Valverde Mordt mot domstolen, T-156/89, Rec. s. II-407, och av den 26 oktober 1993, Weißenfels mot parlamentet, T-22/92, Rec. s. II-1095, och förstainstansrättens beslut av den 22 maj 1992, Moat mot kommissionen, T-72/91, Rec. s. II-1771.
- 19 Svaranden har hävdat att sökandens yrkande inte är prövningsbart även om det skulle tolkas på så sätt att förstainstansrätten enbart har uppmanats att övervaka att kommissionen — om den ifrågasatta rättsakten skulle ogiltigförklaras — vidtar alla åtgärder som krävs för domens verkställighet. Det finns ingen rättsregel som ger gemenskapernas domstolar denna behörighet och enligt domstolens rättspraxis ”kan inte [domstolen], utan att inkräkta på förvaltningsmyndighetens företrädesrätt, förelägga en gemenskapsinstitution att vidta de åtgärder som krävs för att verkställa en dom varigenom ett beslut ogiltigförklaras” (dom av den 9 juni 1983, Verzyck mot kommissionen, 225/82, Rec. s. 1991, punkt 19).
- 20 Kommissionen har alltså påstått att om den ifrågasatta rättsakten skulle ogiltigförklaras skulle kommissionen fastställa sökandens rätt till avgångspension räknat från december 1993 i enlighet med artikel 176 i EG-fördraget. Däremot är

kommissionen inte behörig att på grundval av en eventuell dom om ogiltigförklaring av beskedet om avgångspension vidta åtgärder avseende Fred Pfloeschners efterlevandepension, eftersom han inte har ifrågasatt rådets beslut avseende denna.

- 21 Sökanden har genmält att han genom det yrkande som är föremål för prövning inte avser att begära att förstainstansrätten skall rikta något föreläggande till kommissionen utan snarare att den skall övervaka att svaranden vidtar de åtgärder som följer av en eventuell dom om ogiltigförklaring. Dessa åtgärder skulle bestå av att från den tidpunkt då den fastställda oegentligheten uppstod, det vill säga från december 1993, korrigera den koefficient som tillämpas på såväl hans avgångspension som hans efterlevandepension. Enligt sökanden är det just domen om ogiltigförklaring som, på grund av principen om laga kraft, skulle medföra att en sådan korrigering blev nödvändig.

Förstainstansrättens bedömning

- 22 Det är inledningsvis lämpligt att erinra om att enligt en fast rättspraxis skall inte gemenskapernas domstolar när de bifaller en talan om ogiltigförklaring, förelägga den institution som har utfärdat den ifrågasatta rättsakten att vidta de åtgärder som domen bör medföra, utan de bör begränsa sig till att återförvisa ärendet till den berörda institutionen, eftersom det enligt artikel 176 i fördraget är den institution varifrån den ogiltigförklarade rättsakten kommer, som är skyldig att vidta de åtgärder som krävs för att verkställa domen (se bland annat domstolens dom av den 23 februari 1961, *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg mot höga myndigheten*, 30/59, Rec. s. 1).
- 23 Dessutom bör det påpekas att även om man — såsom sökanden — är av den uppfattningen att det yrkande som är föremål för prövning enbart avser att

förstainstansrätten skall övervaka de verkställighetsåtgärder som kommissionen har att vidtaga, är inte förstainstansrätten behörig att bifalla detta. En sådan övervakningsfunktion, som för att vara effektiv skulle innebära att gemenskapernas domstolar var behöriga att till svarandeinstitutionen ange de åtgärder som skall vidtas, ingår inte i den behörighet som dessa domstolar har enligt fördraget. Enligt artikel 176 i fördraget är det den institution varifrån rättsakten kommer, som både är skyldig och behörig att vidta de åtgärder som krävs för att ge full verkställighet åt domen om ogiltigförklaring.

- 24 Härav följer att den grund som avser att talan inte kan prövas har rättslig grund och att sökandens yrkande om att kommissionen, om beskedet skulle ogiltigförklaras, skall föreläggas att vidta "alla rättsliga åtgärder som föranleds avseende utbetalningen av såväl avgångspensionen som efterlevandepensionen", skall avvisas.

Saken

A — Yrkandet om ogiltigförklaring

- 25 Till stöd för sitt yrkande om ogiltigförklaring har sökanden dels gjort en invändning om rättsstridighet avseende rådets förordning (EKSG, EEG, Euratom) nr 2175/88 av den 18 juli 1988 om fastställelse av korrigeringskoefficienter som är tillämpliga i tredje land (EGT nr L 191, s. 1, nedan kallad "förordning nr 2175/88") [vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå], dels åberopat fyra grunder avseende brott mot principen om skydd för berättigade förväntningar, brott mot likabehandlingsprincipen, brott mot estoppelprincipen [hinder mot förnekande av ett sakförhållande som tidigare hävdats vid rättegång] och brott mot principen om god förvaltning.

Invändningen om rättsstridighet avseende förordning nr 2175/88

Parternas argument

- 26 Sökanden har påstått att förordning nr 2175/88 är rättsstridig eftersom det i artikel 3 i denna föreskrivs att "korrigeringskoefficienten 100 skall tillämpas på pension när den som har rätt till pension bosätter sig i ett tredje land". Till stöd för denna invändning om rättsstridighet har sökanden åberopat tre anmärkningar avseende överskridande av befogenheter, brott mot icke-diskrimineringsprincipen och brott mot artikel 82 i föreskrifterna.
- 27 Till stöd för sin första anmärkning har sökanden gjort gällande att rådet, då det antog rättsakten i fråga, gjorde sig skyldigt till "överskridande av befogenheter", eftersom denna förordning, enligt vilken beräkningsregler för pensioner stadgas, utan giltig motivering utökar tillämpningsområdet för grundförordningen, det vill säga rådets förordning (Euratom, EKSG, EEG) nr 3019/87 av den 5 oktober 1987 om särskilda undantagsbestämmelser som skall tillämpas på tjänstemän i Europeiska gemenskaperna som tjänstgör i ett tredje land (EGT nr L 286, s. 3, nedan kallad "förordning nr 3019/87"). Denna förordning, genom vilken bilaga X till föreskrifterna infördes, gäller endast yrkesverksamma tjänstemän och inte pensionärer.
- 28 Sökandens andra anmärkning avser brott mot icke-diskrimineringsprincipen. Enligt sökanden skall den korrigeringskoefficient som enligt förordning nr 3019/87 tillämpas på tjänstemän som tjänstgör i tredje land — såsom kommissionen har påstått i sitt svar på klagomålet — i den mån som denna förmån är motiverad av dessa tjänstemäns "speciella situation" och "levnadskostnader i tjänstgöringslandet" även tillämpas på pensionärer, eftersom dessa båda förhållanden även är utmärkande för pensionärernas situation. Härav följer enligt sökanden att skillnaden i behandling mellan tjänstemän och pensionärer inte är motiverad.

- 29 Genom sin tredje anmärkning har sökanden gjort gällande att fastställelsen av korrigeringskoefficienten 100 för alla tredje länder där pensionärer är bosatta står i strid mot bestämmelserna i avdelning V i föreskrifterna och särskilt artikel 82 i dessa. Enligt denna artikel är, som en följd av den senaste ändringen genom rådets förordning (EEG, Euratom, EKSG) nr 2074/83 av den 21 juli 1983 om ändring av tjänsteföreskrifterna för tjänstemännen i Europeiska gemenskaperna och anställningsvillkoren för övriga anställda i dessa gemenskaper (EGT nr L 203, s. 1, nedan kallad "förordning nr 2074/83"), en mottagare av en pension som kan styrka att han är bosatt inom eller utanför gemenskaperna berättigad till att en korrigeringskoefficient tillämpas på hans pension och det är enbart om ingen koefficient har fastställts som korrigeringskoefficienten är 100. Följaktligen skulle Fred Pfloeschner — i motsats till vad som stadgas i den här aktuella artikel 3 — ha rätt att få den korrigeringskoefficient som fastställts för Schweiz och som är 144,5 tillämpad. Dessutom har sökanden påstått att det i förordning nr 2175/88 inte finns någon motivering som rättfärdigar denna avvikelse från innehållet i föreskrifterna.
- 30 Kommissionen har påstått att ett sådant undantag saknar rättslig grund. I motsats till vad sökanden hävdar kan inte förordning nr 2175/88 anses vara enbart en tillämpningsföreskrift för förordning nr 3019/87. Den hänvisning till bland annat artikel 13 i bilaga X till föreskrifterna som förekommer där, räcker inte för att motivera en sådan slutsats. Enligt svaranden är den rättsliga grunden för denna förordning inte enbart förordning nr 3019/87 (det vill säga bilaga X till föreskrifterna), utan föreskrifterna i sin helhet.
- 31 Dessutom innehåller förordning nr 2175/88 enbart regler om undantag från rådets förordning (Euratom, EKSG, EEG) nr 3784/87 av den 14 december 1987 om anpassning av lön och pension för tjänstemän och övriga anställda i Europeiska gemenskaperna samt av de korrigeringskoefficienter som är tillämpliga på dessa löner och pensioner (EGT nr L 356, s. 1, nedan kallad "förordning nr 3784/87") [vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå]. Dessa regler avviker bland annat från dem varigenom de korrigeringskoefficienter fastställs som är tillämpliga på pensioner för tjänstemän som är bosatta i ett tredje land. Eftersom en förordning kan upphävas eller ändras av den myndighet som har utfärdat den har inte rådet gjort sig skyldigt till något överskridande av sina befogenheter.

Vad beträffar den anmärkning som avser ett brott mot artikel 82 i föreskrifterna har kommissionen påpekat att motparten inte har dragit någon slutsats av denna anmärkning, som har gjorts enbart i förbigående. Närmare bestämt har motparten inte i sin ansökan dragit slutsatsen att förordning nr 2175/88 är rättsstridig på grund av att det skett ett brott mot föreskrifternas bestämmelser. Enligt kommissionen förefaller det som om den grund i sökandens genmäle som avser denna fråga är en ny grund som på grund av detta inte kan prövas.

Vad beträffar det välgrundade i denna anmärkning har kommissionen under det muntliga förfarandet — i motsats till vad motparten har påstått — gjort gällande att förordning nr 2175/88 är helt förenlig med föreskrifternas regler. Den bestämmelse enligt vilken korrigeringskoefficienten fastställs till 100 för pensionärer som är bosatta i tredje land är förenlig med artikel 82 i föreskrifterna, enligt vilken det inte är nödvändigt att på pensioner tillämpa de korrigeringskoefficienter som fastställts för lön. Kommissionen har i detta avseende påpekat att ett sådant förhållningssätt står i överensstämmelse med en fast rättspraxis enligt vilken situationen för en tjänsteman i tjänst betydligt skiljer sig från en pensionärs, så att det inte är fråga om diskriminering när gemenskapens lagstiftare inte behandlar pensionärer likadant som tjänstemän i tjänst.

33 Intervenienten har instämt i kommissionens analys och har liksom denna ansett att den rättsakt vars rättsenlighet sökanden har ifrågasatt inte enbart är en tillämpningsförfordning för förordning nr 3784/87. Intervenienten har tillagt att i vilket fall som helst gäller en sådan fråga snarare om den förordning mot vilken invändningen om rättsstridighet har väckts är förenlig med föreskrifterna.

34 I detta avseende har rådet dels påpekat att genom förordningen i fråga inte, såsom sökanden har påstått, artikel 82.1 tredje stycket i föreskrifterna har upphävts utan enbart förordning nr 3784/87, eftersom det enligt den nämnda bestämmelsen i föreskrifterna inte är förbjudet att fastställa en neutral koefficient såsom den här ifrågavarande, vilken gäller alla pensioner för dem som är bosatta i tredje land. Rådet har i sitt svar på förstainstansrättens frågor angett att det under några år innan förordning nr 2175/88 antogs fanns särskilda koefficienter som var tillämpliga på pensionärer. Genom förordningen i fråga avskaffades dessa särskilda koefficienter och

föreskrevs i enlighet med artikel 82 att korrigeringskoefficienten 100 skulle tillämpas på dessa pensioner.

- 35 För det andra har intervenienten under det muntliga förfarandet förklarat att enligt det system som rådde före det system som infördes genom förordning nr 2175/88 skulle samma korrigeringskoefficient gälla för pensionärer som var bosatta i tredje land som för de tjänstemän som tjänstgjorde i samma land. Intervenienten har i detta avseende förklarat att då bestämmelsen i fråga antogs rådde uppfattningen att detta system, som infördes genom förordning nr 2074/83, var mycket fördelaktigt och alltså inte med vederbörliga ändringar var överförbart på en sådan undantags-situation som den som pensionärer som är bosatta i tredje land befinner sig i.
- 36 För det tredje har rådet — även detta under det muntliga förfarandet — understrukt att den korrigeringskoefficient som föreskrivs i förordning nr 2175/88 i vilket fall som helst är lämplig för flertalet pensionärer, eftersom endast 30 procent av länderna har en korrigeringskoefficient som överstiger 100, det vill säga den som gäller för Belgien och Luxemburg.

Förstainstansrättens bedömning

a) Huruvida den tredje anmärkningen som åberopats till stöd för invändningen om rättsstridighet, avseende ett brott mot bestämmelser i tjänsteföreskrifterna, kan tas upp till prövning

- 37 Enligt kommissionen har den tredje anmärkningen som åberopats till stöd för invändningen om rättsstridighet, avseende ett brott mot bestämmelser i föreskrifterna och särskilt artikel 82 i dessa, inkommit för sent, eftersom motparten enligt kommissionen inte har åberopat den i sin ansökan.

- 38 I detta avseende måste erinras om att det i artikel 44.1 c i rättegångsreglerna föreskrivs att ansökan skall innehålla uppgifter om saken samt en "sammanfattning av grunderna för talan" och enligt artikel 48.2 får som en allmän regel nya grunder inte åberopas under handläggningen.
- 39 I det förevarande fallet framgår det vid en granskning av akten att Fred Pfloeschner i sin ansökan har gjort en uttrycklig invändning om rättsstridighet avseende förordning nr 2175/88 och i detta avseende särskilt har hänvisat till motsättningen mellan denna förordning och artikel 82 i föreskrifterna. Dessutom har han i sin replik understrukt att svaranden inte hade svarat på denna anmärkning.
- 40 Härav följer att kommissionens argument saknar grund och inte skall godtas.

b) Det välgrundade i invändningen om rättsstridighet

- 41 Det bör inledningsvis understrykas att den första och den tredje anmärkning som åberopats till stöd för invändningen om rättsstridighet, avseende "överskridande av befogenheter" respektive brott mot bestämmelserna i föreskrifterna, har ett nära samband eftersom båda gäller fastställandet av den rättsliga grunden för förordning nr 2175/88.
- 42 Enligt sökanden grundar sig förordningen i fråga uteslutande på förordning nr 3019/87, medan den enligt kommissionen och rådet grundar sig både på den sistnämnda förordningen och på föreskrifterna och särskilt artikel 82 i dessa. Sökanden hävdar däremot att förordningen står i strid med den sistnämnda artikeln.

- 43 I den andra hänvisningen i förordning nr 2175/88 hänvisar rådet uttryckligen till föreskrifterna och särskilt till artikel 13 i bilaga X till dessa, en bilaga som infördes genom förordning nr 3019/87. I artikel 1 i förordning nr 2175/88 och bilagan till denna fastställs de korrigeringskoefficienter som avses i artikel 12 och 13 i bilaga X till föreskrifterna. I artiklarna 3—9 stadgas att samma koefficienter inte är tillämpliga på inkomster för personer som inte längre är yrkesverksamma. I artikel 3 föreskrivs att "enligt artikel 82.1 tredje stycket i föreskrifterna skall korrigeringskoefficienten 100 tillämpas på pension när den pensionsberättigade bosätter sig i ett tredje land". Denna bestämmelse motiveras av det fjärde övervägandet i förordningen i fråga, enligt vilket "särskilt på grund av de nya bestämmelser för korrigeringskoefficienter som särskilt och enbart korrigerar lön för personal som tjänstgör i tredje land kan inte dessa undantagsmässiga korrigeringskoefficienter, i den mån som lönen kan betalas i dessa länders valuta, tillämpas på inkomster för personer som är bosatta i tredje land och inte tjänstgör".
- 44 Av det ovan anförda följer att i förordning nr 2175/88 dels fastställs de korrigeringskoefficienter som avses i förordning nr 3019/87, dels att där uttryckligen föreskrivs att dessa korrigeringskoefficienter inte är tillämpliga på inkomster för personer som inte längre är yrkesverksamma, särskilt, såsom framgår av artikel 3, på pensioner.
- 45 Med tanke på att förordning nr 3019/87, som är en förordning om ändring i föreskrifterna, enbart gäller tjänstemän som är yrkesverksamma i tredje land måste rättensligheten hos förordningbestämmelsen i fråga, det vill säga den ovan nämnda artikel 3, vari korrigeringskoefficienten 100 fastställs för pensioner för pensionärer som är bosatta i ett tredje land, bedömas mot bakgrund av artikel 82 i föreskrifterna, vilken innehåller allmänna bestämmelser på området.
- 46 Enligt artikel 82.1 i föreskrifterna skall pensionerna "korrigeras med den koefficient som fastställts för det land inom eller utanför gemenskaperna där den

berättigade kan styrka att han är bosatt” (andra stycket) och ”om den berättigade bosätter sig i ett land för vilket ingen koefficient är fastställd skall koefficienten 100 tillämpas” (tredje stycket).

Det följer av själva lydelsen i denna bestämmelse att pensionärer har rätt att få den korrigeringskoefficient som avses för det land där de är bosatta tillämpad på sina pensioner, även om de slagit sig ned utanför gemenskapen. Det är enbart för det fall att en sådan koefficient inte har fastställts för det land där de är bosatta som koefficienten 100 skall tillämpas, eftersom pensionärerna i fråga i annat fall inte skulle omfattas av någon korrigeringskoefficient.

- 47 I motsats till vad svaranden och intervenienten har hävdats är det enligt denna bestämmelse inte tillåtet att fastställa en särskild koefficient på 100 för pensionärer bosatta utanför gemenskapen. En sådan koefficient skulle i ett fall som det förevarande innebära att inte någon korrigeringskoefficient tillämpades. I detta avseende bör dels framhållas att koefficienten är ett medel för att korrigera löner och arvoden och just har till syfte att säkerställa att köpkraften är densamma för tjänstemän i de olika länder där de har slagit sig ned. Vidare måste det erinras om att det följer av föreskrifterna att korrigeringskoefficienten är 100 för Bryssel och Luxemburg och att den för övriga länder bestäms på så sätt att ”rådet skall ... fatta beslut på förslag från kommissionen med den kvalificerade majoritet som föreskrivs i artikel 148.2 andra stycket första strecksatsen i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen samt i artikel 118.2 andra stycket första strecksatsen i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen” (artikel 64 andra stycket i föreskrifterna och artikel 13 i förordning nr 3019/87).

- 48 Artikel 82.1 i föreskrifterna syftar — även om där inte uttryckligen hänvisas till detta förfarande — på den korrigeringskoefficient som fastställts för varje land på grundval av de kriterier som här har nämnts. Den nämnda artikel 82.1 andra och tredje stycket i föreskrifterna, ändrad genom förordning nr 2074/83, har — såsom

kommissionen och rådet har medgett — fram till ikraftträdandet av förordning nr 2175/88 tillämpats på så sätt att den korrigeringskoefficient som har fastställts för ett tredje land i vilket en pensionär har slagit sig ned har tillämpats på honom.

- 49 Genom den förordning vars rättsenlighet har ifrågasatts återställdes alltså den situation som rådde innan förordning nr 2074/83 trädde i kraft, när ingen korrigeringskoefficient tillämpades på pensioner för pensionärer som var bosatta utanför gemenskapen. Innan förordning nr 2074/83 trädde i kraft föreskrevs nämligen i artikel 82.2 i föreskrifterna att pensioner ”skall korrigeras med den koefficient som fastställs på grundval av bestämmelserna i artiklarna 64 och 65.2 för de länder inom gemenskaperna där mottagaren kan styrka att han är bosatt”.
- 50 Det följer av det ovan anförda att artikel 3 i förordning nr 2175/88, i den mån som därigenom fastställs att en korrigeringskoefficient på 100 skall tillämpas på pension när mottagaren kan styrka att han är bosatt i ett tredje land, står i strid med artikel 82.1 andra och tredje stycket i föreskrifterna.
- 51 Förstainstansrätten konstaterar emellertid att enligt principen om normhierarki kan en regel i föreskrifterna inte ändras av en förordning som den här ifrågavarande, vilken — såsom framgår av dess hänvisningar och som har bekräftats av rådet under det muntliga förfarandet — har antagits utan att det förfarande som föreskrivs för ändring av bestämmelser i föreskrifterna har följts (artikel 24.1 andra stycket i Fördraget om upprättandet av ett gemensamt råd och en gemensam kommission för Europeiska gemenskaperna och artikel 10 i föreskrifterna). Härav följer att artikel 3 i förordning nr 2175/88 är rättsstridig.
- 52 Då det sålunda har fastställts att bestämmelsen i fråga är rättsstridig är det inte nödvändigt att pröva den andra anmärkning som åberopats till stöd för invändningen om rättsstridighet, vilken avser en påstådd överträdelse av icke-diskrimineringsprincipen.

- 53 Det omtvistade pensionsbeskedet skall alltså ogiltigförklaras i den mån som korri-
geringskoefficienten 100 tillämpas i detta, utan att det är nödvändigt att pröva de
andra grunder och argument som har framförts av parterna.

B — *Begäran om dröjsmålsränta*

- 54 Sökanden har i sin ansökan begärt att en dröjsmålsränta om åtta procent skall läg-
gas till sökandens utestående fordringar.

- 55 I detta avseende bör det påpekas att enligt en fast rättspraxis är en skyldighet att
betala dröjsmålsränta endast tänkbar under villkor att huvudfordran är säker till
sitt belopp eller åtminstone möjlig att bedöma på grundval av objektiva och fast-
ställda omständigheter (se bland annat domstolens dom av den 30 september 1986,
Ammann m. fl. mot rådet, 174/83, Rec. s. 2647, punkt 19—22, och förstainstans-
rättens dom av den 26 februari 1992, Brazzelli Lualdi m. fl. mot kommissionen,
T-17/89, T-21/89 och T-25/89, Rec. s. II-293, punkt 23—26).

- 56 I det förevarande fallet har Fred Pfloeschner — eftersom det gällde en korri-
geringskoefficient för Schweiz som var högre än 100 vid slutet av år 1993 — då han
i december 1993 slog sig ned i Schweiz, enligt artikel 82.1 andra stycket i föreskrif-
terna rätt till tillämpning av denna korrikeringskoefficient. Sökandens fordran var
alltså från december 1993 exigibel och säker till sitt belopp. Under dessa förhållan-
den är svarandeinstitutionen skyldig att utbetala dröjsmålsränta på utestående fordr-
ningar, vilken skall beräknas schablonmässigt enligt en procentsats av åtta procent
per år, räknat från de olika förfallodagar då varje betalning enligt pensionssystemet
skulle ha gjorts fram till den dag då full betalning sker.

Rättegångskostnader

- 57 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall den tappande parten förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om så har yrkats. Eftersom kommissionen är den tappande parten skall den ersätta rättegångskostnaderna.
- 58 Enligt punkt 4 i samma artikel skall institutioner som intervenerat i ett mål bära sina rättegångskostnader. Rådet skall alltså bära sina rättegångskostnader.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (andra avdelningen)

följande dom:

- 1) Sökandens pensionsbesked för december månad 1993 ogiltigförklaras i den mån som korrigeringskoefficienten 100 tillämpas i detta.
- 2) Kommissionen förpliktas att till sökanden utbetala dröjsmålsränta enligt en procentsats av åtta procent per år på utestående fordringar på pension. Räntan skall beräknas från de olika förfallodagar då varje betalning enligt pensionssystemet skulle ha gjorts fram till den dag då full betalning sker.
- 3) Kommissionen förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

4) Rådet skall bära sina rättegångskostnader.

Vesterdorf

Barrington

Saggio

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 14 december 1995.

H. Jung

B. Vesterdorf

Justitiesekreterare

Ordförande